

Warszawa, 28 listopada 2006 r.

DEBATA PARLAMENTARNA
UNIwersytet Warszawski
Instytut Nauk Politycznych
Dzienne Magisterskie Studium
Nauk Politycznych - rok (2006/2007)

Pan
Przemysław Cegiełko
Marszałek Debaty

Na podstawie art. 24 Regulaminu Debaty klub poselski Demokraci.pl wnosi projekt ustawy o wyrównywaniu szans uczestnictwa w życiu publicznym:

Projekt

USTAWA

z dnia 11 grudnia 2006 roku

o wyrównywaniu szans uczestnictwa w życiu publicznym

Art. 1

1. Ustawa określa równe prawa kobiet i mężczyzn oraz obowiązki państwa w zakresie przestrzegania równego statusu kobiet i mężczyzn w życiu publicznym
2. Wszelka dyskryminacja ze względu na płeć, zarówno bezpośrednia jak i pośrednia, jest zakazana.
3. Zasada równych praw kobiet i mężczyzn podlega ochronie prawnej.

Art. 2

Dyskryminacją ze względu na płeć jest zróżnicowane traktowanie kobiety i mężczyzny z powodu ich przynależności do określonej płci, prowadzące do tego, że osoba danej płci

znajduje się w bezpodstawnie gorszej sytuacji faktycznej lub prawnej, niż osoba płci przeciwnej.

Art.3

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o zakazie dyskryminacji oznacza to zakaz:

- 1) podejmowania działań powodujących sytuację, w której osoba lub grupa osób jest, była lub byłaby w tej samej sytuacji gorzej traktowana od innej osoby lub grupy osób, z powodu ich przynależności do określonej płci (dyskryminacja bezpośrednia),
- 2) wprowadzania pozornie neutralnych regulacji prawnych, kryteriów lub praktyk, które mogą doprowadzić do szczególnej, niekorzystnej sytuacji dla osób określonej płci w stosunku do osób płci przeciwnej, chyba że taka regulacja prawna, kryterium lub praktyka jest obiektywnie uzasadniona usankcjonowanym prawnie celem, a środki mające służyć osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne (dyskryminacja pośrednia).

2. Nie stanowią dyskryminacji działania podejmowane przez określony czas zmierzające do wyrównywania szans oraz osiągnięcia faktycznej równości praw kobiet i mężczyzn, poprzez zmniejszanie, na korzyść jednej płci, rozmiaru faktycznych nierówności w tym zakresie.

Art. 4

1. Organy władzy publicznej są obowiązane do popierania równego statusu kobiet i mężczyzn oraz stwarzania warunków niezbędnych do realizacji tej zasady, w szczególności poprzez przeznaczanie na ten cel niezbędnych środków publicznych.

2. Ministrowie oraz kierownicy urzędów administracji publicznej są obowiązani, każdy w zakresie swojego działania, do przeglądu obowiązujących aktów prawnych, oceny ich funkcjonowania w zakresie przestrzegania zasady równego statusu kobiet i mężczyzn oraz do podjęcia działań mających na celu osiągnięcie tego statusu.

Art. 5

1. Udział przedstawicieli każdej z płci w organie kolegialnym powoływanym albo mianowanym przez organ władzy publicznej powinien wynosić:

- 1) od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2007 r. - co najmniej 30% składu tego organu,
- 2) od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. - co najmniej 40% składu tego organu,
- 3) od dnia 1 stycznia 2012 r. - co najmniej 50% składu tego organu.

2. W przypadku, gdy organ liczy mniej niż 4 osoby, w jego składzie powinni być reprezentowani przedstawiciele obydwu płci.

Art. 6

1. Przedstawicielom każdej z płci, na listach osób kandydujących do kolegialnych organów przedstawicielskich, zapewnia się:

- 1) od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2007 r. - co najmniej 30% miejsc,
- 2) od dnia 1 stycznia 2008 r. - co najmniej 40% miejsc.

2. W przypadku wyborów bezpośrednich nazwiska osób różnej płci zamieszcza się na listach osób kandydujących przemiennie, jeżeli nie obowiązuje umieszczanie nazwisk w porządku alfabetycznym.

3. Powołanie albo mianowanie organu kolegialnego, niezgodne z zasadami, o których mowa w ust. 1 i 2, jest z mocy prawa nieważne.

Art. 7

Organy kolegialne powołane albo mianowane przez organy władzy publicznej przed dniem wejścia w życie ustawy, których skład narusza przepisy art. 5 ust. 1 lub ust. 2, mogą działać w niezmienionym składzie do końca swojej kadencji, a jeżeli obowiązujące przepisy nie określają kadencji - do upływu roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 8

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia..

UZASADNIENIE

Zagadnienia związane z równym statusem kobiet i mężczyzn oraz ogólnie z sytuacją kobiet w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i rodzinnym znajdują odzwierciedlenie w szeregu regulacji prawa międzynarodowego. O równouprawnieniu kobiet jest mowa w Karcie Narodów Zjednoczonych, a zakaz dyskryminacji kobiet wynika także z ogólnego ujęcia zasady równości, tak jak zostało ono wyrażone w art. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z dnia 19 grudnia 1966 roku i w art. 14 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 roku.

Do międzynarodowego porządku prawnego należy także zaliczyć szereg konwencji, w tym przede wszystkim Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 roku.

W prawodawstwie Unii Europejskiej równość praw kobiet i mężczyzn należy do fundamentalnych zasad wspólnotowego porządku prawnego. Zapis o równości płci pojawił się już w momencie utworzenia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w 1957. W artykule 119 Traktatu Rzymskiego państwa zobowiązały się zadbać o zasadę równej płacy za równą pracę i pracę tej samej wartości. Zasada ta została rozwinięta i doprecyzowana w kolejnych dyrektywach w latach 70. i 80., gwarantując kobietom i mężczyznom równą płacę, równe traktowanie, równy dostęp do awansu i szkoleń zawodowych a także urlop rodzicielski dla obu płci. Kluczowe znaczenie ma jednak Traktat Amsterdamski, który za jeden z priorytetów UE uznaje dążenie do likwidacji dyskryminacji kobiet i promowanie równości kobiet i mężczyzn (art. 3, par. 2).

Traktat Amsterdamski wprowadza jeszcze jeden istotny zapis: artykuł 141 wprowadza możliwość stosowania dyskryminacji pozytywnej: „zasada równego traktowania nie

wyklucza utrzymania lub wprowadzenia przez państwa członkowskie rozwiązań i środków prawnych przewidujących specjalne prerogatywy dla nieproporcjonalnie nisko reprezentowanej płci, w celu ułatwienia jej przedstawicielom wykonywania pracy zawodowej lub w celu zapobieżenia lub zrekompensowania utrudnień przebiegu kariery zawodowej”.

W ustawodawstwie polskim uregulowanie kwestii równego traktowania kobiet i mężczyzn znalazło wyraz w art. 32 i 33 Konstytucji. W praktyce ich realizacja napotyka na liczne przeszkody. i stan rodzinny, skutkiem czego kobiety w niewystarczającym stopniu uczestniczą w życiu publicznym.

Zwiększony parytet na korzyść kobiet w stosunku do mężczyzn jest ściśle związany z możliwościami kształcenia się i pracy dla kobiet. Jak pokazały doświadczenia państw Europy Zachodniej same kompetencje, doświadczenie, przyjazne podejście do równości płci i dobra wola nie wystarczą; liczba kobiet w instytucjach politycznych nie zwiększy się, jeśli nie będą podejmowane celowe działania, jak wprowadzanie systemów kwot (odgórnie ustalanych limitów przysługujących miejsc).

Biorąc pod uwagę fakt, że w świetle postanowień prawa unijnego równouprawnienie kobiet w sferze publicznej jest jednym z priorytetów we Wspólnocie Europejskiej oraz uwzględniając potrzebę przyspieszenia procesu dostosowywania systemu prawa polskiego do standardów unijnych uznano za konieczne sprecyzowanie obowiązków władz publicznych w tym zakresie. Tym celom ma służyć przedkładany projekt ustawy.

Projekt nie pociąga za sobą wydatków z budżetu państwa.

